

Protokół z XIV posiedzenia Rady ds. Budżetu Obywatelskiego

Data posiedzenia: 26 listopada 2018 r.

Czas trwania posiedzenia: 17:00 – 19:00

Członkowie Rady ds. BO uczestniczący w posiedzeniu:

1. Lechosław Dzierżak
2. Michał Guć
3. Patryk Lenczewski
4. Kajetan Lewandowski
5. Borys Martela
6. Martyna Regent
7. Elżbieta Danuta Sierżęga
8. Mariola Śrubarczyk-Cichowska

Pozostałe osoby uczestniczące w posiedzeniu:

1. Joanna Jaczewska – Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni
2. Joanna Krukowska – Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni
3. Marta Wieczorek – Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni

Temat obrad:

Rozstrzygnięcie dylematów związanych z Budżetem Obywatelskim w 2019 r., w tym przede wszystkim dotyczących nowych kategorii projektów oraz mechanizmu głosowania.

Porządek obrad:

1. Definicje i kategorie projektów w BO
2. Procedura głosowania w budżecie obywatelskim 2019 r.
3. Projekty miękkie
4. Procedura zgłaszania projektów miejskich
5. Wyłączenia dotyczące projektów
6. Pozostałe kwestie

Przebieg posiedzenia

Posiedzenie miało na celu poznanie opinii Rady ds. BO w kluczowych kwestiach dot. planowanych zmian w BO 2019. Zagadnienia do rozstrzygnięcia przez Radę zostały opracowane przez LIS na podstawie wcześniejszych postulatów Rady oraz opinii mieszkańców zebranych w trakcie spotkania, które odbyło się 6 listopada 2018 r.

1. Definicje i kategorie projektów w BO

Kwestia 1. Definicja projektów miejskich

Przebieg dyskusji: Projekty miejskie pojawią się po raz pierwszy w Budżecie Obywatelskim w Gdyni w 2019 r., w związku z czym Rada przyjęła definicję projektów miejskich.

W dyskusji odniesiono się do pomysłu, który pojawił się podczas spotkania z mieszkańcami, wyodrębnienia kategorii „projektów sieciowych” w projektach miejskich. Zawierałaby ona zakupy lub małe inwestycje, które nie posiadają konkretnej lokalizacji (lub lokalizacja ta jest trudna do określenia w momencie zgłaszania), a obejmują swym zasięgiem kilka dzielnic, a nawet całe miasto. Wśród przykładów pomysłodawca wymieniał zewnętrzne wieszaki rowerowe na autobusy, fontanny i śmieciomaty. Rada w dyskusji skłoniła się ku propozycji rozwijając pomysł o możliwość zgłaszania dzielnicowych projektów sieciowych. Wśród przykładów podano ławki wzdłuż wybranej ulicy lub w obszarze wybranej dzielnicy.

Postanowienia: Podtrzymano definicję projektów miejskich: *projekty które, które są odpowiedzią na potrzeby mieszkańców więcej niż jednej dzielnicy*. Projekty sieciowe zostały uznane za rodzaj projektów miejskich jak i dzielnicowych. Postanowiono nie tworzyć dla nich oddzielnej kategorii, ale uwzględnić specyfikę tego rodzaju projektów w uchwale i zarządzeniu. Jednocześnie ustalono, że projekty miejskie sieciowe dotyczyć mają co najmniej 12 dzielnic (połowa liczby dzielnic w Gdyni +1).

Kwestia 2. Projekty bez określonej lokalizacji

Przebieg dyskusji: Ważnym zagadnieniem do rozstrzygnięcia była możliwość zgłaszania projektów bez określania dokładnej lokalizacji, w której będą realizowane, bądź z określeniem tej lokalizacji w sposób bardzo ogólny (np. „wzdłuż Bulwaru”, „przy ul. X”). Dotyczy to zarówno projektów miejskich jak i dzielnicowych. W dyskusji padł pomysł, by umożliwić dookreślenie lokalizacji projektu na etapie realizacji, szczególnie w przypadku projektów, które nie wymagają uzyskania pozwolenia na budowę (montaż koszy na śmieci, stojaków rowerowych). Takie rozwiązanie zrodziło jednak obawy, że późniejszy wybór lokalizacji może spowodować niezadowolenie wnioskodawcy oraz mieszkańców, którzy na ten projekt zgłoszą. Ponadto pojawiły się głosy, że zgłaszanie projektu bez wskazania miejsca na jego realizację będzie przerzucać odpowiedzialność na jego znalezienie na urzędników, co może znacznie utrudnić i wydłużyć proces.

Postanowienia: W przypadku projektów inwestycyjnych (wymagających pozwolenia na budowę) pozostawiono zasady dot. określania lokalizacji z lat ubiegłych, tj. autor projektu musi precyzyjnie podać lokalizację projektu, natomiast numer działki pozostaje nieobowiązkowy. W przypadku projektów niewymagających pozwolenia na budowę, lokalizacja może zostać podana orientacyjnie.

Kwestia 3. Projekty miejskie a projekty lokalne

Przebieg dyskusji: Kolejnym omawianym zagadnieniem było rozstrzygnięcie o miejskości/lokalności zgłaszanych projektów. Dotyczy to m.in. remontów/budowy ważnych obiektów dla całego miasta, ale zlokalizowanych w konkretnej dzielnicy (np. remont wieży widokowej, budowa stoku narciarskiego).

Postanowienia: Projekty miejskie wypracowywane będą podczas warsztatów, co minimalizuje potencjalny problem z zakwalifikowaniem niezasadnego projektu jako miejski. W przypadku braku jednoznacznego rozstrzygnięcia wśród uczestników warsztatów o miejskości projektu, decyzję podejmie Rada ds. BO.

2. Procedura głosowania w Budżecie Obywatelskim 2019

Przebieg dyskusji: W związku z rozszerzeniem katalogu projektów, a także podziałem na małe i duże, członkowie Rady zgłosili obawę przed znacznym skomplikowaniem procedury głosowania.

Wskazywane były następujące zagrożenia:

- duża liczba głosowań (4 w przypadku wyodrębnienia oddzielnych pul pieniędzy na każdą kategorię),
- brak zrozumienia zasad, które może spowodować niechęć do głosowania przez mieszkańców (ryzyko niskiej frekwencji),
- trudność z „przebicciem się” projektów małych i miękkich w przypadku jednego głosowania.

Ponadto pojawiły się głosy o konieczności wprowadzenia minimalnego progu głosów dla zwycięskich projektów małych. Ma to uchronić przed sytuacją, w której wygrywa projekt stanowiący odpowiedź na potrzebę niewielkiej grupy czy wręcz pojedynczych osób.

Postanowienia: W BO 2019 Rada rekomenduje pozostanie przy głosowaniu na projekty miejskie i w jednej z wybranych dzielnic, ograniczając procedurę do 2 rodzajów głosów. Nierówności w szansie na realizację projektów małych zostaną zniwelowane poprzez utworzenie oddzielnych kwot pieniędzy na projekty małe (10% puli danej dzielnicy) i duże (90% puli danej dzielnicy). Podczas rozdzielania pieniędzy najpierw wskazywane będą projekty małe, następnie duże. Jeśli kwota środków na projekty małe nie zostanie wykorzystana – zasili ona kwotę na projekty duże.

Ustalono również, że zostanie określony minimalny próg liczby głosów dla zwycięskich projektów małych. Na posiedzeniu zaproponowano, aby było to 40 lub 50 głosów.

3. Projekty miękkie

Kwestia 1: Przeznaczenie oddzielnej puli pieniędzy na projekty miękkie

Przebieg dyskusji: W związku z możliwością zgłaszania projektów miękkich w BO 2019 ze strony mieszkańców jak i członków Rady pojawiły się obawy związane z ich wdrożeniem. Wątpliwości dotyczyły m.in. tego, czy mieszkańcy będą chcieli głosować na projekty miękkie, czy uznają za bardziej istotne projekty inwestycyjne. Pojawił się więc pomysł, żeby zagwarantować oddzielną pulę na tego typu projekty.

Postanowienia: Rada jednomyślnie sprzeciwiła się pomysłowi wyodrębnienia środków na projekty miękkie. Głównym powodem rekomendacji była niewiedza dot. liczby zgłoszonych projektów miękkich w BO przez mieszkańców Gdyni.

Kwestia 2: Wskazywanie w projektach wykonawców działań

Przebieg dyskusji: Istotną kwestią w projektach miękkich jest ryzyko wskazywania przez wnioskodawców wykonawców działań zaplanowanych w projekcie. Jest to działanie niezgodne z przepisami dot. zamówień publicznych.

Postanowienia: Projekty muszą być weryfikowane w oparciu o ustawę Prawo zamówień publicznych. Wnioskodawcy nie mogą wskazywać we wniosku wykonawcy zadania.

Kwestia 3: Szczegóły dotyczące projektów miękkich

Przebieg dyskusji: Podczas dyskusji pojawiło się pytanie o możliwość zgłaszania wieloletnich projektów miękkich. Omówiona została też kwestia wyodrębnienia w projektach miękkich o charakterze miejskim dodatkowych kategorii budżetowych związanych z obsługą projektu (np. zarządzanie projektem). Ponadto jeden z członków Rady zadał pytanie o wskaźniki realizacji projektów miękkich.

Postanowienie: Nie ma możliwości zgłaszania wieloletnich projektów miękkich. Zgodnie z posiadaną ekspertyzą Ustawy o samorządzie gminnym, BO dotyczy wydatków na jeden rok budżetowy. W dotychczasowych edycjach BO zdarzało się, że projekty nie były finalizowane w przeciągu jednego roku budżetowego (np. z powodu problemów z rozstrzygnięciem zamówienia publicznego), przez co realizacja projektu przesuwano się na kolejny rok budżetowy. Z założenia jednak, są one zaplanowane w budżecie miasta na 1 rok.

Rada zdecydowała, że nie ma potrzeby wskazywania kategorii budżetowej na zarządzanie projektem w projektach miękkich.

W przypadku projektów inwestycyjnych w BO nie stosowano wskaźników realizacji projektu, podobnie w projektach miękkich nie będą określone ww. wskaźniki.

4. Procedura zgłaszania projektów miejskich

Przebieg dyskusji: Rada ponownie omówiła procedurę zgłaszania projektów miejskich w BO. Podczas spotkania z mieszkańcami pojawił się alternatywny pomysł na zgłaszanie projektów miejskich (patrz: załącznik). Porównano pomysły wypracowane z mieszkańcami 6 listopada 2018 r. z wcześniejszą koncepcją stworzoną przez pracowników LIS.

Postanowienie: Rada skłoniła się w stronę propozycji wypracowanej przez LIS, zarekomendowanej na poprzednim posiedzeniu Rady.

5. Wyłączenia dotyczące projektów

Kwestia 1: Zakup wyposażenia dla osób prawnych

Przebieg dyskusji: Dyskusji poddano zakaz finansowania niektórych rodzajów projektów ze środków BO. Zaproponowano utrzymanie tego zakazu dla projektów zakładających zakup wyposażenia dla osób prawnych. Za zniesieniem tego ograniczenia przemawia fakt wykluczenia niektórych projektów zgłaszanych w poprzednich edycjach BO, np. zakup defibrylatorów AED czy czujników jakości powietrza (pojawiła się propozycja usunięcia zapisu, przy jednoczesnym precyzyjnym zdefiniowaniu zasady ogólnodostępności, którą muszą spełniać projekty zgłaszane do BO. W ten sposób ryzyko zgłaszania niezasadnych projektów zostałyby zniwelowane).

Za pozostawieniem zapisu przemawia natomiast ryzyko pojawienia się projektów, których celem jest jedynie wyposażenie jednostek miejskich w brakujący sprzęt.

Postanowienia: Nie podjęto ostatecznej decyzji w tej sprawie

Kwestia 2: Możliwość finansowania miejsc postojowych z BO

Przebieg dyskusji: Kolejna kwestia dotyczyła zgody na finansowanie budowy miejsc postojowych z pieniędzy BO. Pojawiły się głosy za tym, żeby utrzymać zakaz finansowania takich inwestycji.

Postanowienia: Nie podjęto ostatecznej decyzji w tej sprawie.

6. Pozostałe kwestie

Kwestia 1. Opiniowanie projektów przez rady dzielnic

Przebieg dyskusji: Podczas spotkania został zgłoszony pomysł, aby wyposażyć rady dzielnic w prawo opiniowania projektów dzielnicowych składanych w ramach BO. Pomysł ten wywołał żywą dyskusję – pojawiły się obawy, że spowoduje to zwiększenie biurokracji oraz wydłużenie procedur.

Postanowienie: Zdecydowano o nieprzyznawaniu radom dzielnic dodatkowych uprawnień w zakresie BO.

Kwestia 2: Warunek ogólnodostępności

Przebieg dyskusji: Omówiona została propozycja zapisu warunku ogólnodostępności projektów w uchwale. Dotychczas w BO zgłaszano jedynie projekty inwestycyjne, określając zakresy dni i godzin, w których obiekt musi być dostępny dla ogółu mieszkańców. W BO 2019 z powodu rozszerzenia katalogu projektów, należy zredefiniować kwestię ogólnodostępności, uwzględniając projekty skierowane m.in. do zwierząt. Ponadto pojawiła się wątpliwość, czy potencjalne projekty miękkie, które mają dotyczyć określonej grupy odbiorców, np. seniorów, czy dzieci nie będą stały w sprzeczności z ww. warunkiem.

Postanowienie: Zasada ogólnodostępności zostanie przeformułowana tak, by umożliwiała realizację projektów, których działania dotyczyć będą mieszkańców w sposób pośredni, tj. będą również skierowane do zwierząt (np. zgłaszane w poprzednich edycjach BO psie wybiegi). Ponadto zostanie wprowadzony zapis dotyczący ogólnodostępności w ramach określonej grupy docelowej.

Kwestia 3: Projekty łączące różne pomysły

Przebieg dyskusji: Powrócił pomysł, by można było zgłaszać projekty stanowiące połączenie różnych niepowiązanych tematycznie pomysłów. Zdaniem jednego członka Rady jest to dobry sposób na wyeliminowanie elementu rywalizacji między projektami.

Postanowienie: Rada zdecydowała nie wprowadzać zmian w tym zakresie.

Sporządziła: Marta Wiczorek

Załącznik 1: Podsumowanie spotkania z mieszkańcami

Material na posiedzenie Rady ds. BO

[Wersja z dn. 23.11.2018 r.]

Podsumowanie spotkania z mieszkańcami

I. PRZEBIEG SPOTKANIA

Spotkanie z mieszkańcami nt. nowych zasad BO 2019 odbyło się 6 listopada (wtorek), w g.17:30-20:30, w Pracowni LIS. W spotkaniu uczestniczyło 50 osób.

Po przedstawieniu wniosków z ewaluacji i (wybranych) postulatów Rady ds. BO pracowaliśmy warsztatowo w trzech grupach:

- Grupa 1 zajmowała się podziałem środków pomiędzy pulę miejską (BM) i dzielnicową (BDz);
- Grupa 2 skupiła się na zakresie projektów;
- Grupa 3 wzięła na warsztat kolektywny sposób zgłaszania projektów miejskich.

Postulaty zgłaszane w grupach zostały podsumowane podczas dyskusji na forum.

II. GŁÓWNE WNIOSKI ZE SPOTKANIA

Mieszkańcy zareagowali **pozytywnie** na propozycje zmian związane z:

- zasadami podziału środków pomiędzy pulę miejską (1,5 mln zł) i pulę dzielnicowe (8,5 mln zł),
- poszerzeniem zakresu projektów możliwych do realizacji w BO,
- nową logiką zgłaszania projektów miejskich.

W trakcie dyskusji pojawiały się jednak obawy dotyczące tego, czy liczba zmian w kolejnej edycji nie jest zbyt duża oraz czy regulamin nie jest zbyt skomplikowany.

III. KWESTIE DO ROZSTRZYgniĘCIA

Oprócz dyskusji na temat zalet i wad propozycji przedstawionych propozycji, mieszkańcy zgłaszali również nowe pomysły zmian w BO:

1. Dopuszczenie zgłaszania „sieciowych” projektów miejskich

Miałyby one stanowić zakupy/małe inwestycje, na terenie wszystkich lub przynajmniej części dzielnic. Wśród przykładów podano zewnętrzne wieszaki rowerowe na autobusy, śmieciomaty lub fontanny tworzone w różnych częściach miasta.

2. Dopuszczenie zgłaszania bez wskazywania konkretnej lokalizacji

Zaproponowano **zgłaszanie projektów miejskich bez lokalizacji**. Autorzy zgłaszaliby pomysł na inwestycje miejskie – jedyne w mieście/o charakterze ponadlokalnym (np. obiekty sportowe/rekreacyjne atrakcyjne dla mieszkańców całego miasta) – bez wskazywania miejsca realizacji. Dokładne położenie inwestycji byłoby proponowane przez miasto podczas cyklu spotkań w kolektywnym sposobie zgłaszania projektów miejskich.

Część grupy zauważyła, że głoszący nie będą chcieli wybierać projektu bez konkretnego miejsca. Dodatkowo przyjęcie ww. rozwiązania mogłoby wiązać się z rozczarowaniem i niezadowoleniem względem ostatecznie wybranych lokalizacji.

3. Różne sposoby określania projektów miejskich

Wśród sposobów definiowania projektów miejskich zaproponowano:

- Ustalenie **progu „miejskości”** w BM – minimalnej liczby mieszkańców, których musi dotyczyć projekt miejski.
- Ograniczenie katalogu projektów miejskich **do projektów „miękkich” i „sieciowych”**.

4. Alternatywny model zgłaszania projektów miejskich

Zaproponowano modyfikację kolektywnego sposobu zgłaszania projektów miejskich. Logika wyglądałaby następująco:

- Najpierw mieszkaniec zgłasza ogólny pomysł na projekt.
- Zgłoszona propozycja jest wstępnie weryfikowana w urzędzie/jednostkach, zwłaszcza pod kątem tego, czy spełnia kryterium „miejskości” oraz czy takie przedsięwzięcie może zostać zrealizowane w ramach limitu środków na BM.
- Na warsztaty trafiają projekty spełniające ogólne kryterium miejskości, które w toku prac są uszczegóławiane/zmieniane przy współpracy autora, urzędników i innych uczestników warsztatów. Kluczowe, by urzędnicy przychodzili na warsztaty przygotowani i ze znajomością tematów, których dotyczą zgłoszone propozycje. Powinni dysponować wstępnymi „metryczkami” (opis i szacunek kosztów), na bazie których można będzie rozwijać pomysły.

IV. POMYSŁY PRZEDYSKUTOWANE WCZEŚNIEJ PRZEZ RADĘ

W trakcie prac pojawiały się również pomysły, które wcześniej były dyskutowane na posiedzeniach Rady, lecz zostały odrzucone. Chodzi o następujące rozwiązania:

1. Zagwarantowanie środków na realizację projektów miękkich.

Wśród mieszkańców zgłoszono propozycję wygospodarowania **osobnej puli** gwarantowanych środków na projekty **miękkie**.

2. Dopuszczenie projektów zakładających działania zw. z budynkami

Jedna osoba sugerowała, by rozważyć dopuszczenie działań takich jak:

- dostosowywanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (także wewnątrz lub przy budynkach),
- estetyzacja elewacji (np. malowanie murali).

3. Alternatywny pomysł na podział środków w BO

Zgłoszono dwie propozycje podziału środków w BO:

- 1 mln na BM i 9 mln na BDz (przy założeniu, że BM to projekty miękkie i drobne inwestycyjne/inne)
- 2,5 mln na BM i 7,5 mln na BDz

Były to jednak postulaty odosobnione.

4. Zmiana harmonogramu

Proponowano:

- wydłużenie okresu na zgłaszanie wniosków (do 2 m-cy)
- organizację głosowania jesienią

V. INNE POSTULATY

Pozostałe uwagi i opinie mieszkańców, np. dotyczące sposobu promocji BO, znajdują się w załączniku zawierającym bardziej szczegółowy opis przebiegu spotkania.